

МАРКЕТИНГ

DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2026-58-10>

УДК: 339.37:332.1(477)

*Венгерова О. В., к.е.н, доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
olena.venherova@tsatu.edu.ua
ORCID: 0009-0004-3048-4226*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИТЕЙЛЮ В ПРИФРОНТОВИХ РЕГІОНАХ

***Анотація.** У статті визначено частку суб'єктів господарювання, що займаються ритейлом у прифронтових регіонах, в загальній кількості роздрібних торговельних підприємств України. Підкреслено особливості релокації підприємств, що займаються роздрібною торгівлею. Досліджено особливості функціонування ритейлу в прифронтових регіонах України. Встановлено, що прискорена цифровізація та омніканальність стали механізмами адаптації сучасного ритейлу. Визначено, що на здатність ритейлу здійснювати свою діяльність у прифронтових регіонах значний вплив справляє державна підтримка. Розглянуто основні ризики, які впливають на діяльність ритейлу у прифронтових регіонах. Сформульовано пропозиції щодо зменшення існуючих ризиків для ритейлу в прифронтових регіонах. Обґрунтовано, що комплексне поєднання логістичної диверсифікації, цифровізації, гнучкого управління асортиментом і державної підтримки дозволяє знизити системні ризики в ритейлі.*

***Ключові слова:** ритейл, роздрібна торгівля, прифронтові регіони, суб'єкти господарювання, ризики, релокація, цифровізація, омніканальність.*

JEL code classification: H12, H56, L81, M31, R11

Постановка проблеми. Сучасні умови воєнного стану в Україні зумовили трансформацію економічного простору та формування принципово нових умов функціонування суб'єктів господарювання. Ритейл у прифронтових регіонах опинився під впливом комплексу дестабілюючих факторів. У цих умовах традиційні моделі управління торговельною діяльністю виявляються недостатньо адаптивними, що актуалізує необхідність переосмислення механізмів організації, асортиментної політики, ціноутворення та комунікаційної стратегії підприємств роздрібною торгівлі.

Попри зростання уваги науковців до проблем антикризового управління та адаптації бізнесу в умовах невизначеності, питання функціонування ритейлу саме у прифронтових регіонах залишаються недостатньо систематизованими та концептуалізованими. Наявні дослідження переважно фокусуються на макроекономічних наслідках воєнних дій або загальних аспектах управління підприємствами в кризових умовах, тоді як специфіка роздрібною торгівлі як соціально значущого сектору, що забезпечує базові потреби населення, потребує окремого наукового осмислення. Відтак постає наукова проблема визначення особливостей функціонування, ризиків, адаптаційних стратегій та інструментів забезпечення стійкості ритейлу в прифронтових регіонах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан розвитку роздрібною торгівлі було розглянуто у працях таких науковців, як О. Андрієшина, Ю. Гнатів, О. Горобченко, І. Городняк,

М. Демко, А. Дмитрук, Л. Ковальська, Л. Константиновський, Н. Косар, О. Нікішина, В. Павлова, Т. Пальонна, С. Пепчук, Л. Сенів, В. Шаповал, А. Щербак та інші.

Такі науковці, як О. Андріїшина, В. Шаповал [1], С. Пепчук, Т. Пальонна [2] досліджуючи мережевий ритейл в Україні, відзначають високий рівень впровадження сучасних технологій таких, як QR-розрахунки за товари, каси самообслуговування, AR/VR-технології, використання персоналізації на основі штучного інтелекту (ШІ). Однак, незважаючи на високу адаптивність ритейлу до сучасних складних умов господарювання, підприємства роздрібною торгівлі мають і проблеми, які у статтях вищенаведених авторів не розглядаються. На відміну від зазначених вчених, у статтях таких науковців, як Л. Ковальська, А. Дмитрук [3], О. Горобченко [4] висвітлюються особливості функціонування ритейлу в умовах війни. Але при цьому їх дослідження обмежуються розглядом загальних проблем без виокремлення ризиків, які існують в прифронтових регіонах. Л. Константиновський розглядає трансформацію ритейлу під впливом воєнних дій в Україні, зосереджуючись на сучасних викликах, які примусили кардинальним чином змінити традиційні бізнес-моделі [5]. Подібно до статей попередніх авторів, у праці Л. Константиновського особливості ритейлу прифронтових регіонів не розглядаються. У статтях таких вчених, як І. Городняк, Ю. Гнатів [6], Н. Косар, М. Демко, Л. Сенів [7], О. Нікішина, А. Щербак [8] увага акцентується на статистичних показниках діяльності підприємств роздрібною торгівлі та на перспективах їх подальшого розвитку.

Таким чином, огляд наукових публікацій дозволяє стверджувати, що проблеми функціонування підприємств роздрібною торгівлі у прифронтових регіонах знаходяться поза увагою переважної більшості науковців. Це й зумовлює актуальність теми дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення особливостей функціонування ритейлу в прифронтових регіонах. Встановлена мета дозволила сформулювати наступні завдання:

- визначити частку суб'єктів господарювання, що займаються ритейлом у прифронтових регіонах, в загальній кількості роздрібних торговельних підприємств України;
- дослідити особливості функціонування ритейлу в прифронтових регіонах України;
- сформулювати пропозиції щодо зменшення існуючих ризиків для ритейлу в прифронтових регіонах.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, визначимо області, що вважаються прифронтовими. Згідно до наказу Міністерства розвитку громад і територій України за № 376 від 28.02.2025, прифронтові території поділяються на тимчасово окуповані рф та території бойових дій. Перелік областей, що включені до окупованих, або таких, на території яких ведуться бойові дії, включає наступні: Дніпропетровську, Донецьку, Житомирську, Запорізьку, Київську, Луганську, Миколаївську, Одеську, Сумську, Харківську, Херсонську, Чернігівську область і м. Київ [9].

Згідно до даних, які надані YouControl, станом на 01.01.2026р. в Україні налічувалось 723 417 суб'єктів господарювання, що займалися роздрібною торгівлею, з них 40 906 – це компанії, а 682 511 – фізичні особи-підприємці [10]. У табл. 1 наведено кількість функціонуючих роздрібних підприємств та приватних підприємців у прифронтових регіонах та їх частка в загальній кількості суб'єктів господарювання роздрібною торгівлі.

Отже, на прифронтові регіони припадає 69,70% компаній, що займаються ритейлом, та 56,24% фізичних осіб-підприємців від загальної кількості підприємств та підприємців роздрібною торгівлі в Україні. Таким чином, можна констатувати, що ризики, які пов'язані з військовими діями, впливають на переважну більшість суб'єктів господарювання, що займаються роздрібною торгівлею. Прифронтові регіони до війни забезпечували економічну стабільність країни. Нині це важливе економічне ядро, руйнування якого призведе до глибокої фінансової кризи.

Слід зазначити, що велика кількість компаній та ФОП були релоковані з прифронтових регіонів, при цьому вони лишаються зареєстрованими на окупованих територіях та територіях, на яких ведуться активні бойові дії. При цьому, за даними Опендатабот, більшість релокацій від-

Таблиця 1

Кількість підприємств та приватних підприємців у прифронтових регіонах та їх частка в загальній кількості суб'єктів господарювання роздрібною торгівлі, станом на 01.01.2026 р.

Назва регіону	Кількість компаній, од.	Кількість ФОП, од.	Частка компаній в загальній кількості по Україні, %	Частка ФОП в загальній кількості по Україні, %
Дніпропетровська обл.	2 293	47 089	5,61	6,90
Донецька обл.	2 167	38 980	5,30	5,71
Житомирська обл.	723	18 788	1,77	2,75
Запорізька обл.	1 398	21 301	3,42	3,12
Київська обл.	2 690	37 182	6,58	5,45
Луганська обл.	741	27 635	1,81	4,05
Миколаївська обл.	1 079	17 815	2,64	2,61
Одеська обл.	2 219	46 285	5,42	6,78
Сумська обл.	598	14 398	1,46	2,11
Харківська обл.	2 026	42 479	4,95	6,22
Херсонська обл.	799	12 101	1,95	1,77
Чернігівська обл.	824	14 229	2,01	2,08
м. Київ	10 953	45 566	26,78	6,68

Джерело: складено за даними [10]

бувається маршрутом до або з Києва. У 2025 році Харківська область продемонструвала несподівано позитивну динаміку: попри статус прифронтового регіону, сюди релокувалося більше підприємств, ніж залишило територію. Загальний приріст становить +374 компанії. Подібна картина спостерігається також у Запорізькій області (+276), на Львівщині (+161), Закарпатті (+83) та в Київській області (+77) [11].

Водночас у столиці фіксується протилежний тренд – кількість компаній, що виїхали з Києва, перевищила число нових на 657. Негативний баланс релокації також зафіксовано у Дніпропетровській (-102), Донецькій (-97), Волинській (-83) та Полтавській (-62) областях [11].

Що приваблює підприємців, у тому числі тих, що займаються роздрібною торгівлею, у прифронтових регіонах? Незважаючи на великі ризики роботи в таких регіонах, можливість заробляти для підприємств і підприємців лишається високою. По-перше, оренда приміщень для бізнесу та житла в прифронтових регіонах, крім м. Києва та Київської області, є дешевшою, ніж, наприклад, в західних областях країни. По-друге, густина населення прифронтових регіонів залишається досить високою, незважаючи на міграцію. Додатковий попит на товари роздрібною торгівлі створюється військовими.

По-третє, у прифронтових регіонах діє активна підтримка держави бізнесу. Зокрема з 1 січня 2026 р. передбачено пряму компенсацію збитків для підприємств у прифронтових регіонах за пошкоджене та зруйноване майно до 10 млн грн [12]. Також в прифронтових регіонах діє державна програма «Доступні кредити 5–7–9%» та «Власна справа». Граничні розміри мікрогрантів у прифронтових регіонах є вищими, ніж в інших регіонах і складають на 01.01.2026 р. 300 тис. грн за створення одного робочого місця та 500 тис. грн за створення двох і більше робочих місць [13]. Політична нестабільність, стрімка інфляція, безробіття в західних регіонах країни, високі ціни на оренду житла в безпечних регіонах спонукають багатьох людей залишатись жити і працювати в умовах військової небезпеки. Це й забезпечує можливість функціонування роздрібною торгівлі в прифронтових регіонах.

Огляд праць вітчизняних вчених, що присвячені проблемам розвитку підприємств роздрібною торгівлі в умовах воєнного стану, дозволив виокремити ряд особливостей функціонування ритейлу в прифронтових регіонах України, а саме:

1. Руйнування логістичної інфраструктури та перебудова ланцюгів постачання. За твердженням В. Павлової, порушення логістики та втрата майна прямо ускладнили організацію

процесів реалізації товарів і обслуговування покупців, особливо в регіонах з підвищеним рівнем небезпеки [14, с. 45]. Таким чином, для прифронтових територій характерною є перебудова маршрутів постачання, скорочення товарного портфеля та залежність темпів відновлення від рівня безпеки.

2. Скорочення платоспроможного попиту та раціоналізація споживчої поведінки. Так, І. Городняк та Ю. Гантів підкреслюють, що особливістю споживчої поведінки в умовах війни стало зростання заощадливості, раціоналізація витрат та надання переваги товарам першої необхідності [6, с. 51]. С. Пепчук та Т. Пальонна зазначають, що споживачі в прифронтових регіонах схильні більше орієнтуватися на товари зі знижками, у зв'язку з чим роль хард-дискаунтерів зростає [2, с. 49]. Тому у прифронтових регіонах відбувається домінування продовольчих і соціально значущих товарів, зменшення попиту на непродовольчі групи, посилення цінової конкуренції.

3. Нерівномірність регіонального розвитку та концентрація мереж. Зокрема, Л. Ковальська та А. Дмитрук вказують у своїй статті, що однією з особливостей мережевого ритейлу є його нерівномірне територіальне розміщення [3, с. 6]. Отже, прифронтові регіони характеризуються скороченням кількості торгових об'єктів, повільнішими темпами відновлення, зниженням інвестиційної активності.

4. Функціонування в режимі «виживання» та короткострокового планування. В. Павлова наголошує, що у період воєнного стану змінюється внутрішня характеристика діяльності ритейлу: скорочений графік роботи; орієнтація на виживання; короткострокове планування; першочерговість етичної відповідальності бізнесу [14, с. 47]. Для прифронтових територій це означає високий рівень операційної невизначеності, відсутність довгострокових стратегій розвитку та підвищені ризики припинення діяльності.

5. Прискорена цифровізація та омніканальність як механізм адаптації. О. Андрієшина та В. Шаповал підкреслюють, що цифрова трансформація розглядається як один із ключових напрямів розвитку ритейлу в умовах кризи [1, с. 95]. Це пояснює зростання офлайн-продажів та збільшення кас самообслуговування в прифронтових регіонах.

6. Посилення конкуренції між традиційною торгівлею та e-commerce. Науковці Н. Косар, М. Демко та Л. Сенів зазначають, що у сучасних умовах зростає конкуренція між традиційними форматами та електронною комерцією [7, с. 387]. Це особливо актуально для регіонів із порушеною інфраструктурою, де онлайн-канали можуть частково компенсувати фізичну недоступність торгових точок.

7. Інституційні виклики та необхідність державного регулювання. Зокрема, О. Нікішина й А. Щербак вказують, що у роздрібній торгівлі України існують диспропорції та проблеми, пов'язані з недостатньою ефективністю державного регулювання [8, с. 7]. Підвищена ризиковість діяльності ритейлу у прифронтових регіонах зумовлює розробку спеціальних програм державної підтримки в цих регіонах та суворого контролю за ціноутворенням, оскільки зростає ризик спекулятивного підвищення цін.

Для зменшення існуючих ризиків функціонування ритейлу в прифронтових регіонах можна запропонувати наступні кроки:

- диверсифікація постачальників, яка передбачає перехід від одного великого постачальника до декількох регіональних, а також укладання альтернативних контрактів на випадок зриву основного каналу;
- децентралізація складів, яка може бути реалізована через створення невеликих регіональних хабів;
- формування страхових запасів товарів першої необхідності та використання моделей прогнозування попиту;
- адаптація асортиментної політики заснована на концентрації на товарах першої необхідності, розширенні власних торгових марок, зменшенні частки імпоротної продукції з високою логістичною вартістю;
- застосування гнучкого ціноутворення, оптимізація витрат та мінімізація торговельних площ;

- перехід до модульного формату торгових об'єктів, що забезпечить швидке відновлення діяльності після пошкоджень;
- розробка планів для різних рівнів загрози та застосування короткострокового бюджетування;
- орієнтація на місцевих виробників та формування регіональних торгових екосистем.

Таким чином, можна стверджувати, що функціонування ритейлу в прифронтових регіонах є важливим для забезпечення населення товарами першої необхідності. Незважаючи на високі ризики для підприємств і підприємців, які функціонують в прифронтових регіонах, ці суб'єкти господарювання продовжують здійснювати свою діяльність. Це можливо завдяки державній підтримці підприємництва та вмінню підприємців ефективно управляти ризиками в умовах воєнного стану.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновки, що у прифронтових регіонах ефективність ритейлу визначається не лише здатністю адаптуватися до ринку, а насамперед рівнем антикризової стійкості. Встановлено, що на прифронтові регіони припадає 69,70% компаній роздрібною торгівлі, що функціонують в Україні. Завдяки створеним державою умовам для підприємництва у прифронтових регіонах, кількість ритейлерів у цих областях не зменшується, а навпаки, зростає. Огляд наукових джерел дозволив виділити ключові особливості ритейлу прифронтових регіонів. Незважаючи на значно вищу невизначеність бізнес-середовища, ніж в інших регіонах України, ритейлери у прифронтових регіонах розробляють ефективні заходи щодо подолання системних ризиків. Встановлено, що комплексне поєднання логістичної диверсифікації, цифровізації, гнучкого управління асортиментом і державної підтримки дозволяє знизити системні ризики та забезпечити безперервність торговельної діяльності навіть в умовах підвищеної безпекової невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Андрієшина О.О., Шаповал В.А. Роздрібна торгівля в умовах цифровізації суспільства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 2. С. 92–103. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.092>
2. Pechuk S., Palonna T. Overview of network retail in Ukraine and prospective directions of its development. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2023. Вип. 71. С. 47–55. DOI: <https://doi.org/10.62660/ebcstu/4.2023.47>
3. Ковальська Л., Дмитрук А. Мережевий ритейл: сутність та особливості розвитку у воєнний період. *Економічний форум*. 2023. № 1 (4). С. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-1>
4. Горобченко О.А. Український retail: аналіз розвитку та сучасні виклики. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.27>
5. Константиновський Л.Л. Трансформація ритейлу в Україні: вплив повномасштабного російського вторгнення, ключові зміни та перспективи розвитку. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. № 2 (14). С. 304–316. DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0228>
6. Городняк І.В., Гнатів Ю.П. Аналіз ринку роздрібною торгівлі України. *Економічний простір*. 2023. № 187. С. 49–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-8>
7. Косар Н. С., Демко М. Я., Сенів Л. О. Дослідження стану і перспектив розвитку роздрібною торгівлі України та її суб'єктів. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 1 (30). С. 380–391. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-380-391](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-380-391)
8. Нікішина О.В., Щербак А.В. Роздрібна торгівля в Україні: стан, тенденції та інституційні заходи селективного регулювання. *Економіка харчової промисловості*. 2023. Вип. 1. Т. 15. С.3–12. DOI: <https://doi.org/10.15673/fe.v15i1.2668>
9. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією : наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#n16>
10. Роздрібна торгівля України. *YouControl Market*. URL: <https://youcontrol.market/catalog/rozdrubna-torhivlia>
11. Майже 8 тисяч бізнесів переїхали в інші регіони у 2025 році. Оpendатабот. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/business-relocation-2025>
12. 90 тисяч підприємців отримали державну підтримку за два роки роботи політики «Зроблено в Україні». *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/a4cde983-ac8a-48b1-a90d-158790b39bf2?lang=uk-UA&title=90-TisiachPidprintsivOtrimaliDerzhavnuPidtrimkuZaDvaRokiRobotiPolitikizroblenoVUkraini>

13. Стартувало подання заявок на програми «Власна справа» та «Гранти для ветеранів» у 2026 році. *Дія Бізнес*. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/startuvalo-podannia-zaiavok-na-prohramy-vlasna-sprava-ta-hranty-dlia-veteraniv>

14. Павлова В.А. Шляхи розвитку вітчизняного ритейлу в повоєнний період. *Академічний огляд*. 2022. № 1 (56). С. 42–50. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-1-56-5>

References:

1. Andriishyna, O. O., & Shapoval, V. A. (2022). Rozdribna torhivlia v umovakh tsyfrovizatsii suspilstva [Retail trade in the conditions of digitalization of society]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, no. 2, pp. 92–103. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.092>
2. Pepchuk, S., & Palonna, T. (2023). Overview of network retail in Ukraine and prospective directions of its development. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU. Serii: Ekonomichni nauky*, is. 71, pp. 47–55. DOI: <https://doi.org/10.62660/ebcstu/4.2023.47>
3. Kovalska, L., & Dmytruk, A. (2023). Merezhevyi ryteil: sutnist ta osoblyvosti rozvytku u voiennyi period [Network retail: Essence and features of development during the wartime period]. *Ekonomichnyi forum*, no. 1 (4), pp. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-1>
4. Horobchenko, O. A. (2023). Ukrainyskyi retail: analiz rozvytku ta suchasni vyklyky [Ukrainian retail: Analysis of development and current challenges]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.27>
5. Konstanytskyi, L. L. (2024). Transformatsiia ryteilu v Ukraini: vplyv povnomasshtabnoho rosiiskoho vtorhennia, kluchovi zminy ta perspektyvy rozvytku [Transformation of retail in Ukraine: The impact of the full-scale Russian invasion, key changes and development prospects]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, no. 2 (14), pp. 304–316. DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0228>
6. Horodniak, I. V., & Hnativ, Yu. P. (2023). Analiz rynku rozdribnoi torhivli Ukrainy [Analysis of the retail market of Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 187, pp. 49–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-8>
7. Kosar, N. S., Demko, M. Ya., & Seniv, L. O. (2025). Doslidzhennia stanu i perspektyv rozvytku rozdribnoi torhivli Ukrainy ta yii subiektiv [Study of the state and prospects of development of retail trade in Ukraine and its entities]. *Naukovyi visnyk Polissia*, no. 1 (30), pp. 380–391. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-380-391](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-380-391)
8. Nikishyna, O. V., & Shcherbak, A. V. (2023). Rozdribna torhivlia v Ukraini: stan, tendentsii ta instytutsiini zakhody selektyvnoho rehuliuвання [Retail trade in Ukraine: State, trends and institutional measures of selective regulation]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*, is. 1, vol. 15, pp. 3–12. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v15i1.2668>
9. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. (2025). Pro zatverdzhennia Pereliku terytorii, na yakykh vedutsia (velysia) boiovi dii abo tymchasovo okupovanykh Rosiiskoiu Federatsiieiu: Nakaz № 376 vid 28.02.2025 [On approval of the list of territories where hostilities are (were) conducted or temporarily occupied by the Russian Federation: Order No. 376 dated February 28, 2025]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#n16>
10. YouControl Market. (n.d.). Rozdribna torhivlia Ukrainy [Retail trade of Ukraine]. Available at: <https://youcontrol.market/catalog/rozdribna-torhivlia>
11. Opendatabot. (2025). Maizhe 8 tysiach biznesiv pereikhaly v inshi rehiony u 2025 rotsi [Almost 8 thousand businesses relocated to other regions in 2025]. Available at: <https://opendatabot.ua/analytics/business-relocation-2025>
12. Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho gospodarstva Ukrainy. (n.d.). 90 tysiach pidpriiemstiv otrymaly derzhavnu pidtryмку za dva roky roboty polityky “Zrobleno v Ukraini” [90 thousand entrepreneurs received state support during two years of the “Made in Ukraine” policy]. Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/a4cde983-ac8a-48b1-a90d-158790b39bf2>
13. Diia Biznes. (2026). Startuvalo podannia zaiavok na prohramy “Vlasna sprava” ta “Hranty dlia veteraniv” u 2026 rotsi [Applications for the programs “Own Business” and “Grants for Veterans” started in 2026]. Available at: <https://business.diia.gov.ua/news/startuvalo-podannia-zaiavok-na-prohramy-vlasna-sprava-ta-hranty-dlia-veteraniv>
14. Pavlova, V. A. (2022). Shliakhy rozvytku vitchyznianoho ryteilu v povoiennyi period [Ways of development of domestic retail in the post-war period]. *Akademichnyi ohliad*, no. 1 (56), pp. 42–50. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-1-56-5>

Venherova O. V., PhD in Economics, Associate Professor
Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University
olena.venherova@tsatu.edu.ua
ORCID: 0009-0004-3048-4226

SPECIFIC FEATURES OF RETAIL FUNCTIONING IN FRONTLINE REGIONS

Abstract. The article determines the share of business entities engaged in retail trade in frontline regions within the total number of retail enterprises in Ukraine. It has been established that risks associated with military actions affect the vast majority of businesses engaged in retail trade. The specific features of retail enterprise relocation are highlighted. The study examines the characteristics of retail functioning in the frontline regions of Ukraine. It has been established that despite the high risks of operating in frontline regions, the opportunity to generate income for enterprises and entrepreneurs remains high. It is substantiated that frontline territories are characterized by the restructuring of supply routes, a reduction in the product portfolio, and the dependence of recovery rates on the level of security. It is established that accelerated digitalization and omnichannel strategies have become key adaptation mechanisms for modern retail. It has been determined that frontline regions exhibit lower numbers of retail outlets, slower recovery rates, and reduced investment activity. The study reveals that frontline regions are marked by the dominance of food and socially essential goods, reduced demand for non-food categories, and increased price competition. The study shows that competition between traditional retail and e-commerce is increasing. This is particularly relevant for regions with damaged infrastructure, where online channels can partly offset the limited physical access to retail outlets. The research shows that state support has a significant impact on retail businesses' ability to operate in frontline regions. The main risks affecting retail activities in frontline regions are analyzed. Proposals to reduce existing risks for retail businesses in these regions are being developed. It is substantiated that a comprehensive combination of logistics diversification, digitalization, flexible assortment management, and state support enables reducing systemic risks and ensuring the continuity of trade activities even amid increased security uncertainty.

Keywords: retail, retail trade, frontline regions, business entities, risks, relocation, digitalization, omnichannel strategy.

Дата надходження статті: 25.02.2026

Дата прийняття статті: 19.03.2026

Дата публікації статті: 02.04.2026